

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DIYARBAKIR KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No. : 23.09.2021-334
Karar Tarihi ve No. : 23.09.2021-8690
Dosya No :73.04.11

Toplantı Yeri
DIYARBAKIR

Şırnak İli, İdil İlçesi, Yarbaşı (Hespi) Köyü, Köyiçi Mevkii'nde bulunan, herhangi bir sit alanında kalmayan, mülkiyeti Maliye Hazinesi'ne ait tapunun 28 nolu parselinde kayıtlı, I. grup yapı olarak tescilli Mor Dodo Kilisesi'nin tescil kaydının güncellenmesi, korunma alanı sınırlarının belirlenmesi ve onarımının yapılması taleplerine ilişkin; Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 14.07.2021 tarih ve 847319 sayılı uzman raporu; Şırnak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünün 25.06.2021 tarih ve 1488916 sayılı yazı ile eki olan İdil Kaymakamlığı İdil Köylere Hizmet Götürme Birliğinin 09.06.2021 tarih ve 1418 sayılı yazısı; Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün, yapılacak inceleme ve yapıda güvenlik önlemlerinin alınmasıyla ilgili 27.06.2021 tarih ve 1491480 sayılı yazısı, kadastral haritasının istendiği 13.07.2021 tarih ve 1549455 sayılı / 20.08.2021 tarih ve 1641556 sayılı yazıları ile Şırnak Kadastro Müdürlüğünün 27.08.2021 tarih ve 2230660 sayılı yazısı okundu. Ekleri (tescil fişi, harita) ve dosyasındaki bilgi, belgeler incelendi. Yapılan görüşmeler sonunda;

Şırnak İli, İdil İlçesi, Yarbaşı (Hespi) Köyü, Köyiçi Mevkii'nde bulunan, herhangi bir sit alanında kalmayan, mülkiyeti Maliye Hazinesi'ne ait tapunun 28 nolu parselinde kayıtlı, I. grup yapı olarak tescilli Mor Dodo Kilisesi'nin tescil kaydının, belirtilen kadastral bilgileri doğrultusunda güncellenmesine ve güncellenen tescil fişinin uygun olduğuna;

-2863 sayılı Kanunun 8. Maddesi kapsamında, Mor Dodo Kilisesi'nin korunma alanı sınırlarının ekli koordinatlı krokide işaretlendiği şekilde belirlenmesine;

-13.03.2012 tarih ve 28232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik" gereği, ilgili Tapu Müdürlüğünce 28 nolu parselin tapu kütüğünün beyanlar hanesine "Korunması Gerekli I. Grup Taşınmaz Kültür Varlığı ve Korunma Alanıdır" şerhinin, ifade edildiği şekilde konulmasına ve bu işleme ait bilgi-belgelerin Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletilmesine;

-Mor Dodo Kilisesi'nin korunma alanı sınırları içerisinde yapılacak olan her türlü fiziki ve inşai (ifraz, tevhit, yeni parsel ihdası, imar uygulaması dâhil) uygulama öncesinde Koruma Bölge Kurulundan izin alınması gerektiğine;

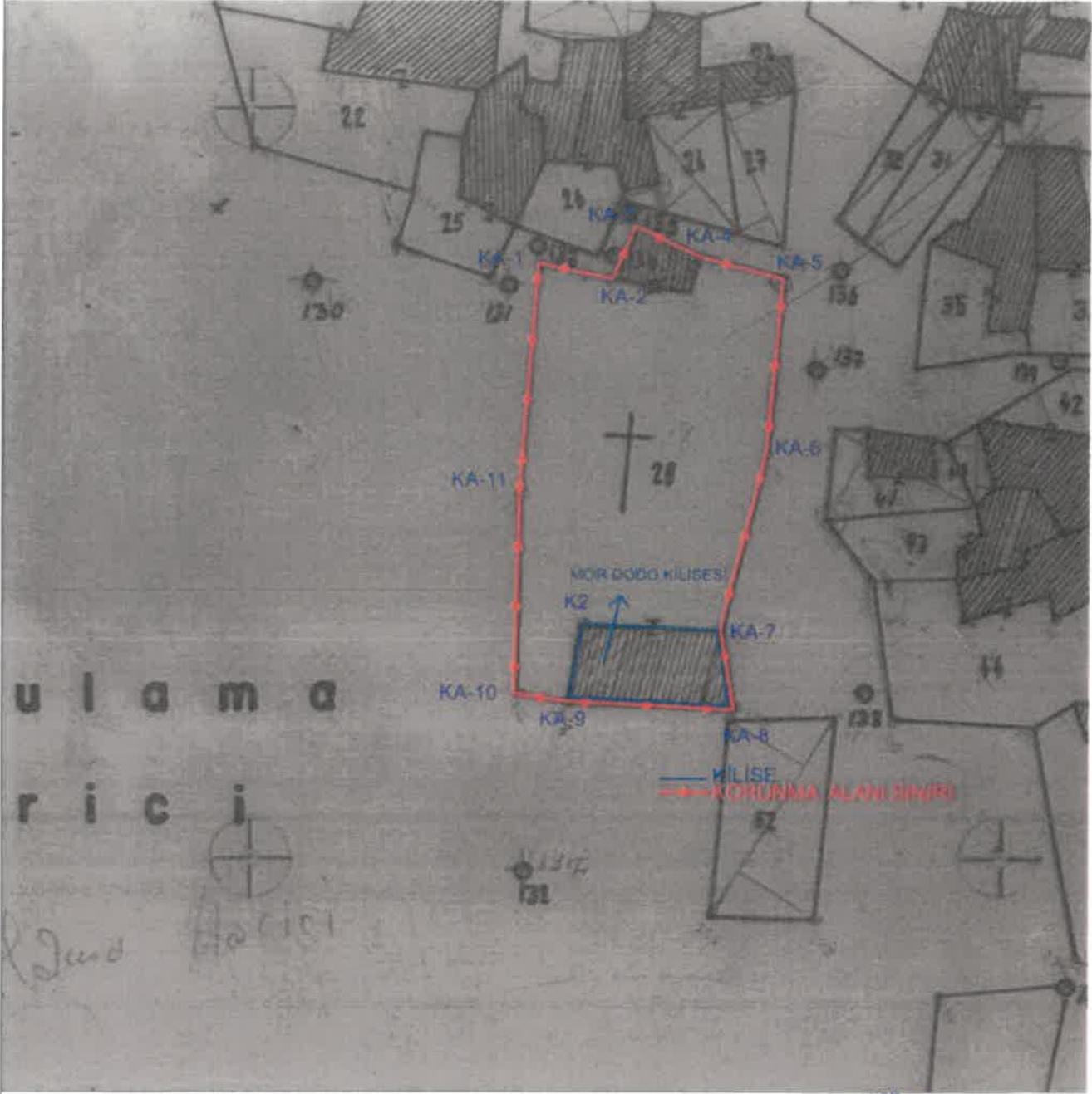
-Mevcut haliyle onarım ihtiyacı bulunan Mor Dodo Kilisesi ile ilgili gerekli güvenlik önlemlerinin ilgili idarelerce alınmasına, yapının kapsamlı onarımına temel oluşturacak rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin ilgili idarelerce hazırlanarak Koruma Bölge Kuruluna iletilmesine karar verildi.

İli
İlçesi
Mah/Köy
Alan

ŞIRNAK
İDİL
YARBASI
MOR DODO KİLİSESİ VE KORUNMA ALANI

Ada/Parsel : 0/28

23.09.2021 Tarih ve 8690
Sayılı Karar Ekidir

ED50-3-42 KOOR.

Nokta No	Y	X
K2	487994.048	4140080.694
KA-1	487987.997	4140128.730
KA-2	487997.863	4140126.650
KA-3	488000.814	4140133.680
KA-4	488009.466	4140129.590
KA-5	488020.436	4140126.684
KA-6	488018.365	4140103.764
KA-7	488012.283	4140080.007
KA-8	488014.120	4140069.300
KA-9	487992.010	4140070.440
KA-10	487984.914	4140071.454
KA-11	487985.614	4140099.051

Mehmet ÖZKAYA
Harita Mühendisi

AM
İy
*
D. Bayal

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ (D.K.V.K.E)		ENVANTER NO:		
T Ü R K İ Y E	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	ANIT	HARİTA NO:		
İLİ: ŞIRNAK	İLÇESİ: İDİL	MAHALLE/MEVKİ: Yarbaşı (Hespist) Köyü	KORUMA DERECESİ	ANITSAL	1 2 3
SOKAK VE KAPI NO:	KAD. PAFTA: ADA: PARSEL: 28			ÇEVRESEL	1 2 3
ADI : MOR DODO KİLİSESİ	YAPTIRAN:	YAPAN:	MİMARİ ÇAĞI:		
	YAPIM TARİHİ:	KİTABE:	VAKFİYE:		

GENEL TANIM: Çevresi, yüksek ve kalın tutulmuş duvarlarla çevrili büyük bir avlu içerisindeki iki ayrı kiliseden oluşmaktadır. Kuzey-güney yönde dikdörtgen planlı olan ve yaklaşık 2000 m² ye yakın bir alana yayılan avlunun güney bölümünde Mor Dodo Kilisesi, kuzey bölümünde ise şapel şeklinde daha küçük ölçülerde tutulmuş olan Mor Gevargis Kilisesi yer almaktadır.

KORUNMUŞLUK DURUMU: orta	TAŞIYICI YAPI: orta	CEPHE DURUMU: orta	ORTU DURUMU: orta	İÇ YAPI DURUMU: orta	BEZEME DURUMU: -	RUTUBET DURUMU: -
--------------------------	---------------------	--------------------	-------------------	----------------------	------------------	-------------------

GÖZLEMLER: Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı özelliği göstermektedir.

BUGÜNKÜ SAHİBİ: Maliye Hazinesi **BAKIMINDAN SORUMLU OLAN:** Maliye Hazinesi

YAPILAN ONARIMLAR: Kilise, 2000 li yılların başında kapsamlı olarak onarılmıştır.

AYRINTILI TANITIM: Kilise doğu-batı doğrultusunda içten yaklaşık olarak 6x18 m. ölçülerinde, dikdörtgen planlı tek neften oluşan parokial plan tipinde inşa edilmiştir. Yapının güney cephesi dıştan yaklaşık 19 m. doğu cephesi ise yaklaşık 8 m. uzunluğundadır. Yapının kuzey cephesi yaklaşık 18 m. uzunluğundadır. Bu cephede iki katlı nartekse benzer bir düzenleme oluşturulmuştur. Bu düzenlemenin kiliseye sonraki dönemlerde eklendiği tahmin edilmektedir. Kilisenin kuzey cephe duvarlarının hemen önüne ikinci bir duvar cephesinin örülerek, bu duvarın üst bölümlerinin dört gözülü yuvarlak kemerli revak şeklinde avluya açılacak şekilde düzenlendiği tahmin edilmektedir. Revaklı bu bölümde, üzeri tonozlarla örtülü dar bir gezemek oluşturulmuştur. Naos bölümünü giriş kapısı kuzey cephededir. Naos, doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı olup, üzeri aynı doğrultuda uzanan beşik tonoz ile örtülüdür. Üst örtüde, kuzey-güney yönde uzanan iki adet destek kemerine yer verilmiştir. Üst örtü yüksekliği yaklaşık 8 m. dir. İç mekân, naos ve apsis (madıbhomezbah) olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Naosun kuzey duvarında, yaklaşık birer metre derinliğe sahip 3 adet sağır kemere yer verilmiştir. Apsise geçiş yüksek ve geniş tutulmuş yuvarlak kemerli bir açıklıkla sağlanmaktadır. Yaklaşık olarak 4 x 4 m. ölçülerinde kareye yakın planlı olan apsis bölümünün üzeri kubbe ile örtülüdür. Apsis bölümünün güneyinde bulunan 4 x 3 m. ölçülerindeki oda, doğu batı doğrultusunda dikdörtgen planlı ve üzeri beşik tonoz ile örtülüdür. Yapıda herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır. Kuzey cephenin batı köşesinde yer alan, küçük bir kireç taşının yüzeyine yazılan birkaç satırlık Süryanice yazı bulunmaktadır. Ancak, taşın yüzeyi yazılar okunamayacak derecede aşınmıştır. Yapı, kaba yonu kireç taşı ile bazlat taşından inşa edilmiştir. Kilise günümüzde kullanılmamaktadır.

TEKNİK BİLGİLER:	ISITMA SİSTEMİ:	
	KANALİZASYON:	
	SU:	
	ELEKTRİK:	

ÖZGÜN KULLANIMI: KİLİSE

BUGÜNKÜ KULLANIMI: Kullanılmıyor

ÖNERİLEN KULLANIMI: KİLİSE

HAZIRLAYANLAR:
Ahmet DEMİR Arkeolog
Yılmaz ERGİ Arkeolog
Hüseyin GÜLER Arkeolog
14.07.2021

KONTROL EDEN:
Mehriban KARAAŞLAN
Bölge Kurulu Müdürü

TESCİL	23.03.2011
KARAR NO :	3795
KARAR TARİHİ :	

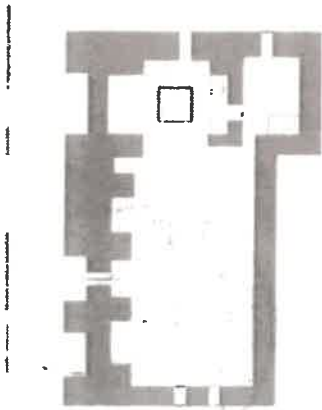
YAYIN DİZİNİ :
1-Hüseyin ŞAN, Şırnak İdil'deki Hristiyan Dini Mimarisi, Y. Lisans Tezi, Van, 2018

EKLER :	
RAPOR	X
FOTOGRAF	X
RÖLÖVE PROJESİ	
RESTORASYON PROJESİ	
HARİTA	X
KROKİ	X
KİTABE	
VAKFİYE	

REVİZYON:
23.09.2021 tarih ve 8690 Sayılı Karar Eki dir.

AHŞAN ŞAN (S. BAYRAZ)

ÇİZ.41: İDİL (YARBAŞI) MOR DODO KİLİSESİ MEVCUT PLANI

